

EL FULL

de l'Albera Marítima

Agost de 2019

Portbou – any XXIII – número 91

72 INOTALLA

Carles Roman

FABI I FEDÓ, CIUTADANS D'EMPÚRIES

QUO VADIS, REX?

(pag. 2 de 8)

EDITORIAL

L'ONU i LES DETENCIONS ARBITRÀRIES

Marina Fernández, ho va explicar el mateix 27 de maig, a *El Nacional*, amb el títol “Emmerson adverteix a Sánchez: “O s’allibera als presos, o l’ONU condemnarà Espanya”. El Grup de Treball sobre Detencions Arbitràries de l’ONU, ha fet un informe reclamant l’alliberament immediat dels presos polítics i la indemnització i reparació pels temps d’empresonament, i denunciant la vulneració de drets humans, en tractar els acusats des del principi sense preservar el principi d’igualtat que mereixen tots els éssers humans.

Concretament adverteix que si el Regne d’Espanya -l’Estat espanyol- ignora la resolució d’aquest informe de l’ONU i allarga els seus instints autoritaris heretats de la dictadura franquista, mai prou superats, esdevindrà un estat pària enfrontat a les nacions democràtiques i a la comunitat internacional de les Nacions Unides. I anotava Marina Fernández, tot i que poden llegir aquest informe en castellà a l’enllaç més avall: “Si Espanya no demostra que pot ser una democràcia no té espai al cor d’una Europa moderna”. És només una de les múltiples fórmules amb què l’advocat britànic expert en dret internacional, Ben Emmerson, ha posat veu a l’informe de l’ONU que exigeix l’alliberament immediat d’Oriol Junqueras, Jordi Sánchez i Jordi Cuixart i que insta el Govern espanyol a obrir una investigació exhaustiva i independent sobre el cas per adoptar les mesures pertinents contra els responsables de la vulneració dels seus drets. Les Nacions Unides donen sis mesos a Espanya.

L’empresonament dels líders independentistes és arbitrari, les acusacions de rebel·lió i sedició tenen l’objectiu de coaccionar-los i inhibir-los de les seues opinions polítiques. Declaracions com la de Soraya Sáenz de Santamaría celebrant haver escapat els partits independen-

tistes proven, demostren, que se’ls ha vulnerat la presumpció d’innocència, i el tribunal que els jutja no és imparcial. Que tot és una gran patranya. Són les conclusions principals del document del Grup de Treball sobre la Detenció Arbitrària de l’ONU (WGAD), que Emmerson ha presentat públicament aquest dimecres a Londres, davant d’una important representació de mitjans internacionals.

Un total de 17 pàgines que posen en entredit tota la causa del Tribunal Suprem contra el vicepresident, els consellers, la presidenta del Parlament i els presidents de l’ANC i Òmnium durant el referèndum de l’1-O. La resolució exigeix que se’ls alliberi, però també que se’ls indemnitzi i que s’investigui per què s’ha produït aquest empresonament arbitrari i es persegueixi els seus responsables. A més, tot el raonament de l’escrit és una esmena a la totalitat al judici. Emmerson, exrelator especial de les Nacions Unides i que és qui va sol·licitar l’informe, ha estat extremadament contundent. “Són presos polítics”, ha afirmat i ha advertit que “si Espanya ignora aquesta sentència cometrà una vulneració flagrant de la legislació internacional” i com a conseqüència “seria condemnada com a Estat pària, l’ONU prendria accions contra Espanya”. A més a més, de denunciar la manca d’independència del poder judicial, reclama que s’investiguin les accions concertades entre el Govern espanyol, la Fiscalia, l’Advocacia de l’Estat, el partit feixista Vox i els jutges per acusar i empresonar arbitràriament els líders independentistes en base a prejudicis i per la vulneració de drets fonamentals. Perquè es depurin les responsabilitats de l’estat del Regne d’Espanya, al meu parer, s’hauria d’investigar el paper de la monarquia com a instigadora de les detencions i les acusacions sense cap fonament, amb la pretensió de

Una imatge del Judici del Procès

repetir una mena de 23-F per a recuperar els prestigi perdut i consolidar la seua enorme fragilitat institucional després de tants casos de corrupció de la Casa Reial. Cosa que va produir l'efecte contrari i que a Catalunya -però no tans sol aquí- ha fet minvar l'acceptació de la monarquia per sota dels llindars mínims de legitimitació, fins al punt que es pot concloure que en ple segle XXI és impossible la continuïtat d'un règim tan desprestigi i mancat d'acceptació per la immensa majoria...

L'advocat s'ha adreçat directament al president espanyol. *"Tinc un missatge per a Pedro Sánchez", "si el nou govern espanyol vol demostrar que Espanya està governada per l'imperi de la democràcia, no té cap altra alternativa que alliberar els presos immediatament"*. Però no només això, l'exmembre de l'ONU ha avisat que Espanya també podria ser considerada culpable -d'estar violant el dret internacional- en cas que se'ls condemni *"encara que sigui a una setmana de presó"*. En aquest cas, assegura que *"col·locaran l'Estat espanyol en col·lisió amb les Nacions Unides"*. Des del Govern del PSOE diuen que hi ha separació de poders i no poden fer res, és una excusa de vulneradors de drets humans perquè des de l'Advocacia de l'Estat es podria instar al compliment de les observacions de l'ONU pel que fa a les detencions arbitràries, injustes i injustificades dels tribunals espanyols contra representants polítics, socials i cívics de Catalunya.

Sobre si el dictamen de les Nacions Unides és o no vinculant, Emmerson ha recordat l'Estat espanyol que *"és signatari del Conveni Internacional de Drets Civils i Polítics"* i que aquest grup de treball *"és l'organisme autoritzat per les Nacions Unides per emetre aquestes sentències"*.

Tot i que l'informe es va sol·licitar només en nom de Junqueras i els Jordis, Emmerson entén que la decisió és

aplicable i extensiva a tots els seus companys i companyes independentistes preses.

A l'endemà de la presentació d'aquest informe, l'ex-ministre d'Afers Exteriors de l'Estat espanyol, Garcia Margallo, descendent d'un militar colonialista i africanista (el de "la guerra de Margallo"), menyspreava i tractava de desqualificar-lo en difamar i dir que era un informe "erroni", "amb vaguetats", "no ben informat" i molt "fluixet". No volen que l'Estat espanyol assumeixi les seves responsabilitats, s'esmeni i accepti el respecte als Drets Humans vulnerats en les detencions arbitràries, l'empresonament i les acusacions dels representants polítics de Catalunya i de la nostra societat civil. Els mateixos adjectius que fa Garcia Margallo -que mai criticaria les tortures- contra l'informe de l'ONU es podrien fer perfectament, contra les acusacions contra les preses i presos polítics catalanes: falses, inventades, vagues, genèriques, mal informades, molt fluixes i del tot errònies. El ministre d'Afers Exteriors en funcions i eurodiputat Botifler Borrell ha seguit el mateix relat que Garcia Margallo: desacreditar i impugnar els redactors de l'informe de l'ONU. Insultant. Penós. Depreïment. Revoltant...

I tanmateix, quan l'Estat espanyol i els diferents estats de la UE van rebre un informe d'aquest mateix grup de treball de l'ONU pel que fa a les Detencions Arbitràries a Veneçuela, acceptaren completament el dictamen, acusaren d'autoritarisme, de despotisme i de violència el Govern de Veneçuela i instaren l'alliberament immediat amb mesures de boicot i de rebuig contra el Govern de l'Estat veneçolà. Paradoxes!

Per això, hem d'assenyalar aquestes concertacions, com una trama mafiosa de l'Estat, aquestes contradiccions i arbitrietats dels polítics espanyols perquè demostren que actuen a conveniència i de manera cínica, en funció de si les Nacions Unides o els tribunals de drets humans

els donen la raó o no. Si els tribunals de Holstein, d'Escòcia, de Bèlgica o de Suïssa, després d'analitzar les acusacions al MHP Carles Puigdemont, no troben hi cap delictes i delimiten l'acusació susceptible d'extradició a una hipotètica "malversació", encara sense acreditar al judici del Suprem, vist per a sentència, retiren l'ordre de detenció contra Puigdemont i desacrediten els tribunals alemanys, que són dels millors a Europa i acusen a la majoria dels tribunals europeus de fomentar la "llegenda negra" contra Espanya. El problema és que la foscúria i els residus franquistes estan incrustats en unes mentalitats nacionalistes d'Estat, que fan servir tics autoritaris i inclús de tendència totalitària si del que es tracta és de fomentar l'anticatalanisme, atacar Catalunya i els Països Catalans i no respectar la nostra llengua i cultura catalanes, ni els resultats electorals perquè els representants de Catalunya són els que hem triat. A sobre des de l'Estat espanyol acusen i tracten de desacreditar els redactors de l'Informe de l'ONU de manera gratuïta i arbitrària. Sense cap ni peus.

El 21 de juny proppassat des del Suprem, a l'igual com el Govern espanyol i l'Advocacia de l'Estat, rebutgen l'Informe de l'ONU sobre detencions arbitràries, recusen els redactors de l'informe, els acusen "d'ignorants", perquè senten el "dolor patri ferit", els acusen als redactors de l'ONU de no tenir prou informació, "d'errades" sense concretar, "d'extravagància", "d'il·lògica", "d'insídies" i a sobre els desqualifiquen i els insulten, com solen fer els estats molt poc democràtics que estan acostumats a vulnerar els drets humans sense cap crítica ni esmena. A sobre, tenen la barra, els jutges del Suprem, d'afirmar en contra de tota evidència que "el procés penal no inclou entre els seu fins coaccionar o inhibir els líders polítics que volen dur a terme un programa independentista". El judici del Suprem basat en prejudicis ideològics i nacionalistes, en acusacions imaginàries, falses, genèriques i inexistents, mostren que tracten de castigar-los per haver complert el seu programa polític electoral de fer un referèndum. I es neguen a deixar-los en llibertat i menyspreen l'informe de l'ONU des d'un enrocament autàrquic, tan habitual en la dictadura franquista. En canvi, a Europa, els països que han rebut aquests tipus d'informes, posem per cas, França, els han complert sense les excuses que aplica l'Estat espanyol que venen a dir, des de l'autarquia típicament "espanyola", que els organismes internacionals no han de ficar el nas en els afers "nacionals" de les 'raons' d'Estat.

Per tot plegat, perquè només els espanyols saben que la defensa de la indivisible i sagrada unitat de la pàtria i el manteniment de la monarquia mereixen que es vulnerin tots els drets humans. I si els informes anuncien que vulneren els drets humans, maten als missatgers. Perquè "el destí universal" (del "jou" imperatiu, impulsat pel falangisme i la dictadura franquista i 'aggiornat' el 1978), de l'Estat s'ha de defensar amb la violència, la força bruta, la indecència, la deshonestedat, la prepotència, els cops de puny, les pistoles (les porres i les togues) contra les urnes i els vots, sense tenir en compte els drets humans, les normes i els tractats internacionals que es van signar, formalment, el 1978. Més encara,

tot apunta que els van signar el 1978 per incomplir-los, sistemàticament, d'entre els quals el principi democràtic que la ciutadania ha de poder decidir sobre els afers que l'afecten, el dret a respectar i promoure les altres llengües distintes a la castellana o espanyola, "com a riquesa" (ho hem vist al Suprem, amb sarcasme, tant la 'respecten' que t'amenacen amb el codi penal en la mà si la fas servir en públic davant l'Administració de l'Estat), la llibertat d'expressió i el respecte al dret a l'autodeterminació com un instrument per a resoldre conflictes polítics enquistats entre dos nacions confrontades, molt diferents i amb visions antagòniques des de fa segles, més accentuades des de la resolució prevaricadora del Tribunal Constitucional del 2010 contra la reforma de l'Estatut de Catalunya aprovat en referèndum, que encetà l'antagonisme creixent que s'ha produït des de llavors fins ara.

Ben Emmerson, advocat en defensa dels drets humans, ha decidit denunciar a l'ONU l'Estat espanyol, via urgent, pel menyspreu, la manipulació, el joc brut i la mala fe d'aquest Estat. Esperem que l'ONU prengui mesures contra un estat que vulnera els drets humans i es vanta d'incomplir-los, com feien les dictadures feixistes de Sud-Amèrica, la de Pinochet de Xile i la de Videla d'Argentina i la de Franco, quan, detenien, torturaven, assassinaven i feien desaparèixer els opositors acusats de subversius i terroristes, literalment, deien "si ellos tienen ONU, nosotros tenemos dos", referit a la part més testosterònica dels mascles criminals. Sembla que l'Estat espanyol, en aquest afer, si fa no fa, té aquest model de referència per desacreditar aquest informe de l'ONU. Per defensar la monarquia borbònica que tant de mal ha causat a Catalunya i als Països Catalans des de 1707 fins ara, des de Felip Vè a Felip VIè, com se'n explica a "Memòria de la destrucció. La crema de Xàtiva i altres urbanicidis" de Purificació Mascarell, d'Alfons el Magnànim, que és un atac contra la memòria del valencians, la devastació d'una ciutat, Xàtiva (Vila-real, Barcelona), al mateix nivell que les destruccions de Sodoma i Gomorra, Troia, Gernika-Lumo i Sarajevo, reduir les ciutats a cendres, emportar-se la gent a camps de concentració de treball esclau i a l'exili, amb aplicacions de càstigs exemplaritzants, per esborrar-nos del mapa. Com demanaven els del partit feixista al Suprem, aquest mateix any de 2019, escarnir, escarmentar. Perquè ningú gosa qüestionar, democràticament, l'Estat i reclamar més drets, més llibertats, més democràcia, més dret a decidir... Ens destrueixen per apoderar-se del tot dels Països Catalans, no només mitjançant l'espoli econòmic i lingüístic, amb infrafinançament i allargament de dependències, sinó com a colonització política i nacional. Des de Catalunya i la resta dels Països Catalans hem de respondre, democràticament, davant aquestes estratègies antidemocràtiques i que tracten de sotmetre'ns com a súbdits del Regne d'Espanya, soscant més encara la nostra limitada sobirania i recentralitzant el poder de l'Estat a cops de porres policials, decrets governamentals i sentències judicials que reforcen la gàbia "democràtica" en tornar-la presó arbitrària i vulneració impune de drets humans fonamentals. ■

EL PREGÓ

PREGÓ FESTA MAJOR 2019

Mercedes González del Saz

Transcrivim a continuació el Pregó de Festa Major d'aquest any 2019:

Buenas tardes "portbouencs i portbouenques"

Para los que no me conozcáis, soy Mercedes y esta tarde estoy aquí porque el alcalde me ha metido en esto... dice, que ya que estamos en todos los líos, qué menos que estar aquí hoy para daros la bienvenida a la Fiesta Mayor de Portbou...

Llevo aquí 64 años, llegué en 1955 y como os podréis imaginar he pasado de todo: cosas buenas y malas, pero ¡claro!, ¡me quedo con las buenas!

Vine con 22 años, desde Madrid, ¡24 horas que duró el viaje en un Shanghai!

Cuando llegué, no me quería quedar y, ahora, aunque me echaran, no me iría...

Vine a trabajar, y mientras pueda, seguiré trabajando y colaborando con todas las actividades que se hagan en el pueblo.

No hay nada mejor en verano que levantarse y acercarse a ésta playa maravillosa y darse un buen baño, temprano, antes de que empiece a haber demasiado bullicio.

Casi siempre soy la primera en lo del baño matutino, una horita en el agua, un poco de sol y a las 9 "pa casita" que ya hace calor.

¡Cuantas fiestas hemos compartido!, ¡cuantas comidas y aperitivos populares!... y espero a mis 86 años continuar haciéndolo.

No sé si es mejor servir aperitivos en el porche del ayun-

tamiento o "cremats" en las habaneras cuando acaba el verano, pero lo que sí que es cierto es que en todas las ocasiones he conocido gente nueva y eso siempre es bueno y agradable.

El verano es fantástico y a todos nos gusta estar en Portbou,... el invierno es más largo, frío y triste, pero los que de verdad queremos a éste pueblo también estamos a gusto y encontramos la manera de tener una vida alegre.

Yo, empiezo,... sólo empiezo, a ser un poco mayor, pero tengo la suerte que en éste pueblo se tiene mucho cariño a las personas mayores.

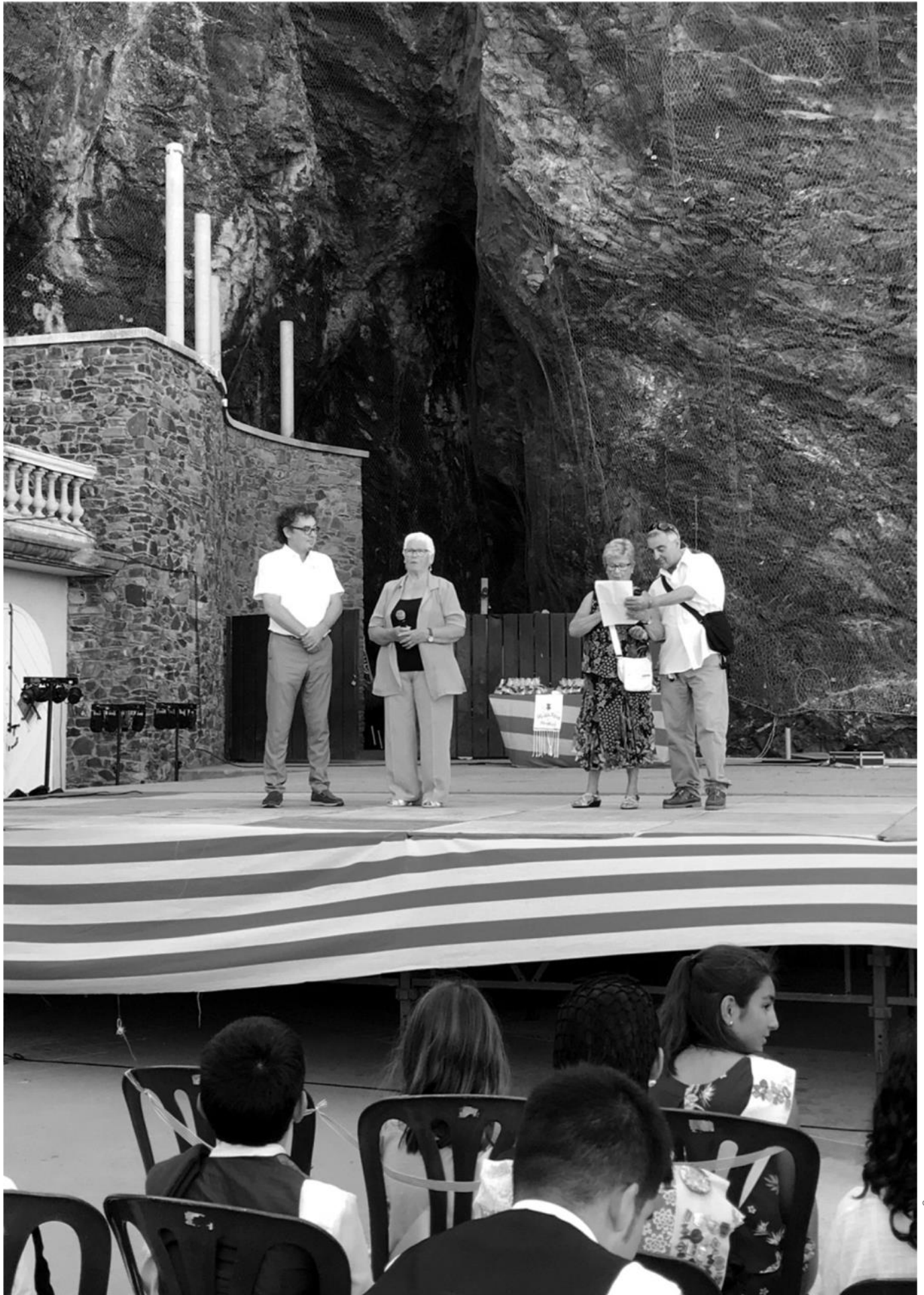
Hablando de gente mayor, quiero aprovechar la ocasión para agradecer a todas la personas de "El Balcó", que han colaborado haciendo las banderolas que estos días adornan nuestro pueblo. Igual que a todos los niños y niñas del casal que también las han estado haciendo.

¡Vale! ahora ya creo que es hora de ir acabando.

Espero que disfrutéis tanto como yo de todas las actividades y de la música que tendremos estos días.

Ya sabéis que soy la primera en intentar llenar la pista de baile, espero que todos vosotros también lo hagáis. Este año voy a probar el tobogán acuático de la bajada de la estación. ¿A ver qué pasa? Supongo que hay un tope, si no llego directa a la playa!

Buena fiesta mayor y VISCA PORTBOU Y VISCA CATALUNYA! ■

O PINIÓ

EL PATAPUM AL MAR

Sílvia Serdà

Barcelona 4 de juny 2019

Per fi va arribar el dia que tant havíem esperat, tornar veure el Patapum al mar.

El que mai havíem pogut imaginar és que seria al port de Barcelona, crec que els meus avis Lluís i Catalina tampoc s'ho haguessin cregut mai. Tampoc en Clua, que feia de mariner des de ben petit, hagués dit que allò era una bestiesa, al port de Barcelona no hi ha peixos per pescar ni musclos per collir. Quan jo era petita ell em posava l'esquer a l'ham, em deia que el trosset de dit que li faltava se l'havia menjat un peix, tot i pessigant-me el nas entre dos dits.

Ha tardat gairebé nou anys en estar acabat. Un cop acabada la remodelació de fusta i pintura calia posar un motor nou. Cap dels dos anteriors que portava, servia. La crisi va fer endarrerir el projecte del MMB (Museu Marítim de Barcelona). És per això que mentre no arribava el motor va estar exposat dins del museu. Estava molt maco, però en el fons feia una mica de pena. Ara ja és a l'aigua des de fa uns mesos, s'ha estanyat bé, no fa aigua. A en Centelles li donaria una bona alegria, ja se sabia que els primers dies era normal fins que les fustes s'inflaven. Sort de la bomba d'aigua instal·lada els darrers anys, no havíem d'anar amb els cubells i esponges a treure l'aigua.

Va ser una tarda impressionant, estar dins del Patapum, al port de Barcelona, veient les barques enormes que ens passaven pel costat. Des de dalt veiem la Duana marítima, Colom, l'aquari, el moll de càrrega, la *Golondrina*, Maremàgnum. El pont oscil·lant el vam passar per sota, faltaven molts metres per arribar a dalt! Excepte les vegades que he anat amb la *Golondrina*, sempre he vist el port des de terra, aquella vista era inoblidable.

La meva mare, la Cati, va voler agafar la canya, des de dalt del banc com feia sempre, així tenia bona visi-

bilitat. No va poder ser, costa enfilar-se quan un posa anys. La feia patir no veure què tenia al davant. Ben aviat ho va tenir clar, aquí era impossible que algú més petit se'ns creués, cap nedador, piragua o vaixell petit passaria pel davant, això en aquest port és impossible, el Patapum és el petit.

Els integrants del MMB molt amables, molt conscients de la alegria i la il·lusió que ens feia a tots nosaltres. Ells també han connectat amb el Patapum i també se l'estimen, hi ha una tripulació de voluntaris que vetllaran i jo m'incloc, per la seva continuïtat. El MMB ha creat una revista infantil i li ha posat el nom de Patapum, no per res a veure amb la barca, sinó perquè el nom els ha fet gràcia.

En Gils, el mestre d'aixa, l'ha reformat amb molt carinyo. Ha escoltat pacientment les explicacions de la meva mare i ha tingut especial cura a l'hora de canviar, modificar qualsevol peça o color. El Patapum aixeca proa, l'Enric Calsina estaria content.

El Patapum ja forma part del fons de vaixells del MMB, i està preparat per fer sortides de lleure, ara ja no de salvament, ni d'anar a buscar musclos, pescar o fer un bany. Ara farà sortides "exhibició" allà on el manin. Això sí, portbouencs i lectors del Full, si teniu ganes de veure'l, quan aneu a Barcelona, i visiteu el port, a les amarres del MMB el trobareu.

Si dieu: "sóc de Portbou vinc a veure el Patapum" de ben segur us deixaran passar a visitar-lo.

Ara el Patapum aixeca proa al port de Barcelona i l'aixeca gràcies a tota aquella gent que des de 1931 han col·laborat, en el seu manteniment i cura. A tots aquells, com també el meu pare, en Josep M Serdà, han procurat en mantenir aquelles fustes en forma de barca, donessin nom a una embarcació amb personalitat, PATAPUM. ■

Ens va fer gràcia repetir una fotografia de les quatre germanes, Nina, Sílvia, Eva i Mariona, dalt del Patapum, unes dècades més tard. Volem compartir-les amb vosaltres. Fotografies família Serdà.

ANGLE MORT DE LA CONTRUCCIÓ EUROPEA

Josep M Loste i Romero

A hores d'ara, a juny de 2019, ja només ens manquen sis mesos per celebrar els 10 anys de l'anomenat "procés català", amb aquella mítica manifestació del juliol de 2010 després de la històrica estafa -política i jurídica- de la "macroretallada" de l'Estatut del 2006, que havia estat votat pel Parlament de Catalunya, el Congrés dels Diputats i referendat pel poble català. Doncs bé, després de 9 anys i 6 mesos, la cosa està molt aturada, el futur no pinta gens bé per Catalunya i penso que ha arribat l'hora de debò per començar a ser autocrítics i per analitzar amb profunditat les causes d'aquest estancament.

Una bona fórmula per "psicoanalitzar" què passa amb Catalunya, els catalans i els seu entorn polític i mediàtic espanyol i, sobretot, europeu, seria a través de les reflexions del pensament i l'obra del periodista francès, corresponsal a Brussel·les del diari Libération, d'ençà de 1990 i recent Premi Ernest Udina, Jean Quatremer.

Qui és realment Jean Quatremer? Quins ensenyaments es poden extreure d'aquest gran coneixedor de la gran "supercomplexa superestructura" anomenada Unió Europea? Perquè cal assenyalar que una de les causes més importants d'aquest estancament "processista", a banda de l'excés de cofoisme i de simplisme dels catalans en relació amb la independència és el gran desconeixement, del poble català i els nostres dirigents polítics de la UE.

Crec que seria molt bo i alligador que escoltéssim vídeos, llegíssim articles i algún llibre, preferentment en la llengua de Molière, de Jean Quatremer. Les frases següents són d'ell: "La UE és l'Europa dels estats i no hi ha cap rastre del federalisme promès"; "Catalunya és l'angle mort de la construcció europea" o "el coratge no és una de les virtuts de les institucions europees" serien d'una forma molt sintètica, el "vademècum" de Jean Quatremerla, la qual cosa ens pot ser molt útil per redreçar el rumb de la política i la ideologia catalanes.

Hem comès molts errors, sobretot l'any 2017, però no hi ha dubte que ha estat pels desconeixement de la UE on ens hem encallat i tenim un futur força incert. Potser els nostres dirigents no ens van advertir prou que la UE no mouria ni un dit per una Catalunya sobirana ni, sobretot en paraules textuais de Jean Quatremer: "que seria absolutament impossible construir, fer la independència catalana contra el parer de França i Alemanya. ■

IBERTÉ, ÉGALITÉ, FRATERNITÉ

Lluís Bosch Martí

Després de la brutal agressió a la Comuna de París, a finals de la seva vida, el geògraf anarquista francès Elisé Reclus, autor del llibre *L'home i la terra*, va escriure des del seu exili a Brussel·les un altre text de referència, *El fracàs de l'edat de la raó*, una obra inspirada en Voltaire i els il·lustrats, en la qual l'autor analitza l'abandonament dels ideals de llibertat, igualtat i fraternitat que havien sigut el far que havia guiat la multitud que havia pres la Bastilla.

Tot això passava en un context on la ciència, l'educació, la ideologia i els llibres feien la transició cap al socialisme i l'internacionalisme. En aquest escenari, les paraules es convertien en armes, idees, esperances, per a les classes populars de tots els països. En les dues guerres mundials del segle XX, morien milions de persones en defensa de pàtries, nacions... uns ideals sovint manipulats, que estaven al servei de l'imperialisme, representant dels interessos de les grans burgesies euroamericanes.

Els republicans burgesos i fins i tot el mateix Robespierre havien amagat les idees socialistes i molt més les comunistes d'en Marat sobre l'anivellament de la propietat. Malgrat tot, la burgesia francesa, precursora de totes les futures burgesies, històricament ha preferit molt més parlar de llibertat i fraternitat que d'igualtat.

Ja en els anys 30, els nostres grans mestres de l'escola de Frankfurt, Adorno, Marcuse, Benjamin, varen alertar, a través de la dialèctica negativa, que, en la Il·lustració, només varen gaudir de drets i llibertats els propietaris i capitalistes i els seus polítics incondicionals i burocràcies. Com diu Ingrid Guardiola, i tants altres pensadors que ara tornen a la teoria crítica de la societat, cal denunciar l'incompliment, per part de les burgesies capitalistes euroamericanes, dels valors fundacionals de les revolucions americana i francesa i del seu famós lema *Liberté, Égalité, Fraternité*.

En el segle XX, es va provar de retre comptes amb la igualtat, es va tendir a introduir una certa paritat de gènere, hi va haver uns processos de descolonització relatius i es va introduir el concepte de Drets Civils. En el món occidental euroamericà, es va consentir una certa llibertat, també relativa de les classes mitjanes i treballadores aburgesades que avui estan patint una crisi de valors que les ha abocat al consum i a la compra de pisos, cotxes, residències i a preocupar-se en primera instància de vacances i d'unes jubilacions que, per culpa d'un liberalisme econòmic mundial i tecnològic trepidant, els fills de tots plegats no podran disfrutar. Estem construint una societat on la fraternitat i la democràcia no són res més que uns conceptes buits de continguts, un país en què els valors més humans i socialistes han estat

del tot bandejats.

I ara, en l'àmbit planetari, al que estem assistint és a un món virtual de ciència-ficció, tal com diu l'Andreu Domingo, en un genial article titulat *Distòpia zombi*. Una utopia neoliberal que ve a ser una síntesi crítica de l'impressionant assaig que, aquest mateix escriptor, va desenvolupar en el seu llibre *Demografía Zombi, resistentes y redundantes en la utopía neoliberal de siglo XXI*, publicat per l'any passat.

Benvolguts lectors, volem informar-vos que aquest món de ciència-ficció d'aquests pensadors que estem estudiant i divulgant, són els que un servidor, des de fa uns anys, està experimentant en tot un seguit de grans retauls pictòrics i en una apocalíptica sèrie de collages i gravats encardinats en la tradició satíricocrítica més genuïna dels grans vells mestres del somni de la raó. Des de Brueghel, El Bosco, Goya, Honoré Daumier, Gorz, Beckmann...

Gairebé totes les nostres obres d'aquests darrers anys venen acompanyades d'unes fotocòpies en francès que volen fer present un rerefons de protesta tragicomèdica per tal de denunciar que, en el món actual, no existeix ni *Liberté*, ni *Égalité*, ni *Fraternité*, uns principis que havien guiat totes les revolucions, des de la francesa, a la comuna de París, a la russa de l'octubre de 1917, a la dels espartaquistes alemanys, o a la dels anarquistes hispànics.

En el nostre món present de crisi i catàstrofes, poblat per zombis, és a dir, no ciutadans manipulats pel *mass media*, instrumentalitzats per les grans corporacions econòmiques mundials ja no queden esperances utòpiques, siguin religioses, polítiques o culturals, sinó més aviat distopies negatives creades pel neoliberalisme. Una ideologia que no sols està canviant les grans estructures de poder o el paper de l'estat, sinó que també canvia la subjectivitat dels individus.

Com va dir, ja fa anys, la mateixa Margaret Thatcher, «l'economia és el mètode, però l'objectiu és canviar l'ànima». Es tracta d'impulsar el vell darwinisme asocial de tots contra tots, estimulants l'individualisme, l'egoisme i sobretot la insolidaritat i el consum. Segons aquesta filosofia promoguda per les elits, cal incentivar l'ego, la vanitat, els baixos instints, l'interès, la rendibilitat econòmica. Així, un cop desaparegudes les persones, els humans, els zombis són l'objectiu a conquerir, uns éssers indefensos àvids de consumir qualsevol mercaderia que sigui profusament promocionada vint-i-quatre hores al dia pels altaveus del poder. ■

RUTES DEL JAZZ

Cari Oriol Serres

La ciutat de Nova Orleans és considerada el bressol del jazz. Cosmopolita, per ser un important port fluvial, gresol de cultures i ètnies diverses. El ramificat delta del Mississipí rega els extensos camps de cotó, tabac..., on els lloctinents de les plantacions explotaven els seus esclaus negres. Aquest riu era espectador d'una vida molt dura, ja sia per l'esforç físic a què estaven sotmesos els esclaus, ja sia també per les humiliacions causades per un amo explotador. Suor, cants, laments... La melodia d'origen popular *Old man river* expressa aquesta cruel realitat. El cantautor, Paul Robeson, la catapultà als escenaris de l'èxit. Una veu llastimosa s'adreça al riu, l'increpa: "Per què ets indiferent a les nostres desgràcies?" La lletra de la cançó denuncia les desigualtats socials: "Aquí tots treballem, mentre la gent blanca es diverteix" El negre pateix penúries i vexacions i és esclau de l'amo i del lloc. Només aquest riu pot ser-li refugi i donar-li una mica d'esperança: "Des que clareja, remo i remo sense aturar-me. Deixa'm escapar del Mississipí. Deixa'm escapar dels amos blancs". El riu no respon. Mostra indiferència: "Vell Riu, Vell Riu. Per què no dius res? Només flueixes, flueixes, sense aturar-te". L'esforç i la suor fan molt mal. El dolor destrossa l'ànima: "Estic cansat de viure i tinc por de la mort. Em fatigo i estic malat. I tu, Vell Riu, només continues fluïnt".

Nova Orleans es convertí en un lloc de diversió, sobretot per als blancs. El joc estava legalitzat des de 1869 i la prostitució, tolerada. Els locals dedicats al vici anaven augmentant dia rere dia i la promiscuïtat que hi regnava provocà per part de les autoritats la promulgació del Decret Story Concejal (1897) El decret consistia a aïllar aquest focus de mala vida en una zona limitada; així la imatge quedava reduïda a un barri. El resultat escollit fou el districte de Storyville, que esdevingué de seguida un paradís de mafiosos, jugadors, tavernes, *honky tonks*, bordells, *cribs*, cabarets... amb una bona oferta de treball per als músics. Moltes cançons han consagrat espais mítics de l'oci i del jazz: *Royal Garden Blues*, *Bassin Stret Blues* o també, *Mahogany Hall Stomp*.

Els excessos en un ambient corromput per escàndols, baralles i, fins i tot, crims, obligaren el tancament de tots aquests locals d'oci i diversió. Això era el 1917. Amb la música, què succeï? Els músics no podien exercir, ja que els locals estaven tancats. El que donava vida eren aquests llocs. La resta era pobresa. La cantant Billie Holliday ens recorda a les seves memòries: "Suposo que jo no soc l'única que va escoltar jazz en un bordell". Cert. De fet, el jazz s'etiquetà "música de bordells". Billie els freqüentava als deu anys. Què hi feia, allà, una nena? N'hi havia un a prop de casa se-

va. Li donaven propinetes per fer algun encàrrec i ella s'hi introduïa cada vegada més; s'oferia per fer altres feines, com fregar escales, netejar... No volia cobrar res. Només demanava poder accedir al saló, perquè sempre s'hi sentia música de gramola: Louis Armstrong i la seva més que admirada Bessie Smith. Només aquests llocs en tenien.

A Chicago, als anys vint de la Llei Seca abundaven locals clandestins de begudes alcohòliques, els *speakeasies*, controlats per famílies mafioses. El jazz torna a ser el protagonista en un aquest ambient il·legal i la majoria de músics procedents de Nova Orleans s'instal·laren a la ciutat d'Al Capone. Neixen les *jam sessions* i es consolida el blues com a gènere d'èxit, gràcies a la Bessie Smith. Els músics, després de les seves actuacions, es reunien amb alguns privilegiats en algun local restringit. Tocaven sense assaig previ tot improvisant els solistes amb total llibertat.

El millor jazz de la història s'havia tocat en aquestes *jam sessions*. Anys després s'organitzaren en sales de concert, però no tenien l'originalitat del seu origen.

La diàspora de Nova Orleans concentra també població de color a Nova York, especialment al districte de Harlem. Serà un oasi urbà on el jazz trobarà la seva llar i es podrà escoltar a tot tipus de locals: bars, *night clubs*, *music-halls* i sobretot a les *Houses rent parties*. Aquestes *parties* consistien en reunions festives en cases particulars, el propietari de les quals obtenia un ajut per pagar el seu propi lloguer. Una figura imprescindible era el pianista, que acostumava a tocar a l'estil *boogie-woogie*. De mica en mica, el jazz va sortint de Harlem i s'anà escampant per Broadway i el Green

Village.

Els anys vint són els de l'era del jazz. Aquest triangle - Nova Orleans, Chicago, Nova York- condensa un foc que esclatarà com un volcà en erupció, la lava del qual es disseminarà en forma de música de jazz arreu del món. I veurem com el blanc escoltarà la música del negre. I acabarà per tocar-la. El jazz podrà vèncer la injustícia?

"¡Ay Harlem! ¡ Ay Harlem! ¡Ay Harlem!

*¡No hay angustia comparable a tus ojos oprimidos,
a tu sangre estremecida dentro del eclipse oscuro,
a tu violencia granate sordomuda en la penumbra,
a tu gran rey prisionero con un traje de conserje!*

Federico García Lorca: Poeta en Nueva York

(escrit 1929-30) ■

COMPLETAMENT SOTA MÍNIMS

Josep M Loste

A Catalunya resulta que fan falta molts més jutges, i l'ús del català ha minvat d'una manera important.

Per altra banda, l'administració de Justícia a Catalunya, a hores d'ara, té un gravíssim problema -funcional, legal i social- dels funcionaris interins, els quals podrien anar al carrer -sense indemnització ni jubilacions anticipades- en un termini entre un o dos anys.

El problema integral de la Justícia a casa nostra és que en aquest sector no s'aplica el que diu la llei actualment en vigor. Tampoc l'Estatut del 2006 (que és una llei orgànica espanyola) ni les lleis referents al català;

és a dir, no s'aplica el que diu l'autonomia catalana.

Catalunya necessita, urgentment, més jutges i aprofitar l'experiència i el coneixement del català dels funcionaris interins, per tal de millorar una administració molt encarcarada en el segle XIX.

També fa falta un cos oficial d'intèrprets, traductors i dinamitzadors del català i, a les zones turístiques, molts més traductors en les diferents llengües de la UE i, sobretot, d'anglès i francès.

Tot això és urgent per tal de modernitzar un pilar indispensable de l'estat del benestar -l'administració de Justícia- ara completament sota mínims. ■

LLENGUA

PERE CALDERS, SEMPRE

Sal·lus Herrero

Dissabte, 6 de juliol, a Llançà, es va celebrar una jornada del Correllengua dedicada a Pere Calders organitzada per la CAL (la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana), altres vegades s'ha dedicat a d'altres escriptors o cantants, com l'Ovidi Montllor...

A les samarretes del Correllengua dels Països Catalans, posava "Llengua. Cultura. Llibertat" perquè s'escolti a tot arreu i també la frase "Parlar català és convidar. Convidar és conviure". Una invitació per aprendre i escampar la nostra llengua i cultura pròpia com una eina de creixement.

Enguany, però, l'homenatge li tocava a Calders, s'inicia el curs Correllengua 2019 a tots els països catalanoparlants, a la vila on anava de vacances i on hi ha, al Port de Llançà, les seves cendres, dins d'un monòlit, de l'escultor Domènec Fita, tres parets de ciment que formen un triangle arrelat a la terra, amb una mena de sostre o barret a la part de dalt plena de figures imaginàries, estranyes, surrealistes, que simbolitzen l'essència màgica de la vida, i de la seva l'escriptura, de Pere Calders, en un costat hi ha gravat el seu nom i dos cognoms, Pere Calders Rossinyol, *29-IX-1912 +21-VII-1994, Escriptor, Amic de Llançà, a l'altre costat hi ha gravada una oració de Pere Calders: *"Aleshores jo, sense el pes de la carn, em sentiré deslligat de mans, i, si finalment resulta que n'hi ha, aniré al cel, on passaré una llarga temporada"*, en el tercer mur posa, Ajuntament de Llançà, Sant Jordi 1995. Només un any després del seu viatge a l'hipotètic cel ple d'ironia i de bondat, hi hagueren reflexos municipals contrastats.

El president de la CAL, Pep Ribas, va assenyalar que les associacions per la llengua catalana, abastaven el País Valencià, les Illes, la Franja, Catalunya i Catalunya del Nord i tenien per objectiu la transmissió generacional de la nostra llengua catalana, encara minoritzada, llengua d'una nació sense estat, que només ens té

a nosaltres, els catalanoparlants i els que es vulguin incorporar a la nostra cultura. Ens calen eines d'estat per preservar la llengua, però també una actitud positiva envers la nostra llengua, de lleialtat, dirigint-nos amb senzillesa i empatia cap als que encara no la parlen per permetre'ls que la puguin aprendre. Cal defensar que som una sola comunitat, sense guetos. Pere Calders representa un compromís ferm amb la llengua i el País, un dels catalans més il·lustres del segle XX; va sofrir exili per les seves idees republicanes. Una vegada li van preguntar per què va començar a escriure i va respondre: perquè tenia el cap ple d'històries, i de tant en tant algú, quan li ensenyava alguna cosa que havia escrit em deia que l'"encertava", i això em feia sentir afalagat. Un escriptor li va confessar que quan escrivia, sofria i Calders li va respondre: *"Doncs, jo sofreixo quan no puc escriure i en diverteixo molt quan ho faig"*.

Francesc Guisset, alcalde de Llançà, va donar les gràcies als assistents i va apostar per fer tots els pactes perquè la nostra llengua es normalitzi; va animar tots els catalanoparlants a fer-la servir en tots els àmbits perquè la gent perdi la por a parlar-la. Va denunciar, com advocat, que al món de la justícia es feia servir molt poc. Va apostar perquè el català es normalitzi dins de tots els àmbits dels Països Catalans i a tot l'Estat. No pot ser que sigui menystinguda, la nostra llengua ha de ser tan respectada com l'èuscarà, el gallego o el castellà. Hem de fer una defensa internacional de la nostra llengua (inclús per poder-la parlar al Parlament de la UE com a llengua oficial; l'afegit entre parèntesi és meu). El Correllengua és una proposta lúdica, reivindicativa, transversal, el català és la nostra llengua 'materna', quan estudiava a Deusto, (va confessar Francesc que allà, com que els costava dir el seu nom i entenien que era francès, va matisar que li deien Patxi), tenia necessitat de sentir i parlar en català i vaig comprovar que a Euskadi i a d'altres parts de l'Estat espanyol, molta gent tenia interès per aprendre el català... Variant la frase de Calders que deia *"Sofreixo quan no puc escriure"*, dic *"Sofreixo quan no puc parlar en la meua llengua"*. No només ell, la majoria dels catalanoparlants perquè no podem acceptar, ni un minut més, tantes vulneracions de drets o llibertats per poder expressar-se en la pròpia llengua dels Països Catalans.

Joan Pinyol va dir que li havien encarregat fer una ressenya breu de Pere Calders, potser per fer-ho curt es limità a la 'nota autobiogràfica' que va fer sobre si mateix: *"Em dic Pere i dos cognoms més. Vaig néixer abans d'ahir i ja som demà passat. Ara només penso com passaré el cap de setmana"*. Fa 25 anys que ens va deixar, la mort ens el va robar. Fou un model de fidelitat absolut i sincer a la llengua, malgrat el seu exili mexicà. Pinyol es va declarar un lector apassionat i la lectura de *"Cròniques de la veritat oculta"* de Calders, a l'Institut de Capellades, el va despertar i li va canviar la vida, de les ciències va preferir dedicar-se a les lletres. Arran del conte d'"El Raspall", on el nen Santi quan l'aparten del gos ha de trobar un substitutiu, Pinyol, va trenar el guió biogràfic de Pere Calders.

Calders naix el 1912 quan l'enfonsament del Titànic,

que va tocar fons com la closca d'una petxina, és el temps de les Normes ortogràfiques de Pompeu Fabra i en l'àmbit familiar el seu pare l'inculca la passió per les lletres i les arts gràfiques, el seu ofici al llarg de la seva vida; la seva mare, Teresa Rossinyol, l'ensenya a llegir i escriure molt aviat, va viure en una masia de Polinyà del Vallès Occidental, els primers vuit anys de la seva vida, on recordarà sempre les converses amb els homes de camp, els seus ensenyaments i la imaginació que li va generar per resistir durant tota la seva vida.

Després, la família de Calders-Rossinyol, se'n va anar a viure a Barcelona, pels volts de 1920, va anar a l'escola Mossèn Cinto Verdaguer, de pedagogia Montessori, on va aprendre l'amor per la llengua catalana, del mestre Peronella, on cada dilluns els feien fer un redactat i tots estaven esperant que es llegís la redacció de Pere Calders, a l'escola va conèixer als germans Artis- Gener, Avel·lí i Rosa, a la qual li gira l'anell de petit i anys més tard es retroben a Mèxic i esdevé la seva segona dona, complint-se la dita profètica del que movia l'anell d'una xiqueta s'hi casava. Als anys 30 va accedir a l'Escola Superior de Belles Arts de Barcelona. Posteriorment va treballar com a dibuixant d'un publicitari, i com a periodista a *"El Mercantil"* i a l'*Avui*, on va publicar el seu primer conte. El 1936, va publicar els seus dos primers llibres, el recull de contes, *"El primer arlequí"* i la novel·la *"La glòria del doctor Larén"*, on s'insinuen els trets característics de la seva obra, com l'absurd, l'imprevist o l'atzar. Amb l'esclat de la guerra, pel colp d'estat militar, es compromet en defensa de la República col·laborant en publicacions polítiques perquè no l'admeten al front per úlcera gàstrica.

El 1937 s'allista com a voluntari a l'exèrcit de la República i és destinat com a cartògraf a la rereguarda de Terol, on va escriure la crònica *"Unitats de xoc"*, un diari de guerra publicat el 1938 amb pròleg de Carles Riba, un dels documents literaris més significatius de la guerra incivil espanyola. A la guerra, un home profundament antimilitarista com ell, només havia disparat un tret a un pot de llauna i no el va encertar. De retirada cap a Barcelona va escriure la seva primera novel·la llarga *"Gaeli i l'home de Déu"*, tot i que no la va publicar fins al 1986.

Amb la caiguda de la República va ser internat al camp de concentració de Prats de Molló, fet que descriu en un article de 1974:

"A la falda dels Pirineus i en ple hivern, amb la moral i el cos malalt, érem una desgraciada gent. La major part d'aquells milers i milers de soldats patíem disenteria o altres afeccions intestinals i el camp va quedar cobert d'excrements en un espai increïblement curt, (...) dormíem i vivíem al ras al mig de la brutícia, i alguns, massa, van morir també al ras sobre una neu i una terra inundades. La merda era alguna cosa més que una interjecció proferida per un personatge de novel·la o per un recurs d'estil "vigorós" per a qualificar una situació".

Va aconseguir escapar-se del camp de concentració, pel coll d'Ares, amb ràbia, plora amb els ulls secs i no li importaria morir-se, i després d'una curta estada a

França, havent deixat a Catalunya la seva primera dona i un fill, es va exiliar a Mèxic, on de seguida va contactar amb els catalans exiliats, com Josep Carner. A Mèxic, hi va estar 23 anys, va tenir tres fills amb Rosa Artís, germana de "Tisner". Va treballar per a l'editorial Uteha en afers gràfics i de publicacions a més de fer feines per a la subsistència econòmica, sense deixar de col·laborar en les revistes catalanes de l'exili. Calders no es va integrar mai del tot a Mèxic perquè va mantenir viu el desig de retornar a Catalunya, tot i que es va relacionar amb els cercles intel·lectuals i socials de l'exili català i va aprofundir en la seva faceta de contista i novel·lista. Joan Fuster, que es va relacionar amb l'exili mexicà, va escriure: *"És ben possible que, sense el pas per l'exili -sense l'escenari i sense els personatges que li proporcionarà Mèxic-, els contes de Calders haguessin derivat a factures més acostades a Poe, Pirandello o Kafka: al conte "filosòfic" tradicional. Mèxic li brindava una "realitat" susceptible d'interpretacions suggestives"*.

El 1942 va publicar el seu primer recull de contes posteriors a la guerra incivil espanyola *"Memòries especials"*, l'any 1955, quan comença a ser reconegut per la major part de la crítica catalana publica *"Cròniques de la veritat oculta"*, *"Gent de l'alta vall"* (1957) i *"Demà a les tres de la matinada"* (1959). *"L'ombra de l'atzavara"*, conta el recorregut sentimental amb la Mercè i l'enamorament amb la Rosa; el dia que rep els papers del divorci es casa amb Rosa. *"Invasions subtils"*. El 1962 s'embarca al vaixell Covadonga i arriba a Catalunya, en hivern, nevant, el mateix que el nen Santi havia trobat un raspall que substituïa el gos i ja no li calia trobar res més, Calders troba una realitat diferent a la

que va deixar, que cal adaptar-se, un país gris, castellanitzat i proposa una realitat màgica, capaç de subvertir les convencions socials, la llibertat del somni, la veritat oculta, desbordant imaginació, joc entre allò real i allò irreal, creació d'un llenguatge satíric, la capacitat de sorpresa... tot el que havia escrit li havia passat per fora o per dins. Sovint descol·loca el personatge protagonista i busca la complicitat amb els lectors amb fets transgressors que capgiren el seu món; li pregunten si vol jugar a l'absurd per respondre què és l'absurd? Els intents de fixar la realitat que tenim els humans? L'espècie humana és l'únic animal que no menja quan té gana... El conte li permet explicar el que vol d'una manera breu i quan diuen que el conte és un gènere menor, respon que això són qualificatius locals. "Cada lector és amo de la meitat del que llegeix i escolta. Escriure és parlar amb un altre, fer conversa. Des que era petit, qualsevol cosa que em crida l'atenció es torna conte". Reconeix que ha viscut situacions molt difícils, guerra, camps de concentració, exili... el sentit de l'humor ens salva de les situacions més difícils. En un dels seus contes escriu que arriba un viatjant carregat de maletes, però ningú no volia dir-li que allà no hi havia hagut mai cap via, ni trens ni estació.... Li preguntaren si se sentia nacionalista i va dir: *"Sí, sóc nacionalista perquè la història ens ha girat l'esquena, per tant, tenim l'oportunitat de tirar endavant; voldria uns Estats Units Ibèrics, no serem mai prou catalanistes"*. Li preguntaren que demanaria als reis i va dir *"Als Reis els demanaré la República, però aquestes coses no es poden demanar a les testes coronades"*. Quan el gos-raspall del nen va salvar al seu pare una nit quan estava barrallant-se amb un lladre que havia entrat a la seva

casa, els pares que abans no havien cregut que el raspall era un gos, ara la mare de Santi declarava que mai no dubtaria més de la paraula del seu fill i el pare va dir "No és segur que ho sigui, però mereixeria ser-ho"... El do de la immortalitat d'allò que ens fa feliços. Perseguim la "immortalitat", d'allò que més estimem, amb totes les forces que ens atorga la pròpia vida, sigui la llengua, el país o un horitzó per abastar. Diana Coromines, la seva neta va fer tres apunts en relació al seu avi, la llengua catalana i Llançà. Perquè venir a Llançà esdevé molt important; la llengua és fonamental, el punt de partida des que Calders fa literatura, té una manera d'entendre la realitat que és el "realisme enriquit". S'acaben de publicar els dos volums de contes complets de Pere Calders a l'editorial Penguin Random House. Ell era molt aficionat a la tecnologia, a la fotografia, a les màquines d'escriure, al cinema, també al món del somnis, però, els seus relats estan plens d'aspectes insòlits, inexplicables, que la ciència no pot explicar del tot, com l'amor, la mort i ens permet aproximar-nos als grans problemes que afecten els humans. Carme Gregori afirma que Calders subverteix el realisme màgic sud-americà, és un estil semblant al de Günter Grass, un món complex que si expressa buscant les complicitats del lector. En el seu cas, expressa el món i el crea en català. Com explica George Steiner, rescata la realitat catalana universal; la llengua a l'obra de Calders és intrínseca i extrínseca. Des que comença a escriure a "El Mercantil" comenta la realitat nacional i internacional, treballa mesclant la realitat i la ficció.

La preocupació per la llengua catalana era tal que mai va escriure en castellà, l'editorial Planeta li va oferir xecs en blanc perquè es presentés al seu premi, però li demanaven que l'havia d'escriure en castellà... s'hi va negar. Tenia clar que si li donaven el "Premio Nacional" el rebutjaria. Ell, que fou "obligat a fugir de tot el que estimava", es devia a la llengua i a la literatura catalanes. Diversos oradors van remarcar la fascinació i l'agraïment per Mèxic, "un país on demanes feina i la trobes", el contacte amb l'altra llengua. El màxim el respecte per Mèxic, però vol tornar a Catalunya. Tot i que

molts pogueren continuar escrivint en català a l'exili, sovint viure sense estar envoltat per la pròpia llengua és com treure un peix fora de l'aigua. Assumpta Mercader, va representar per a un públic familiar els contes "Raspall", "Els nens voladors", "La senyora Maria que va trencar el gerró de porcellana fugint del gat", "Del cel cap avall", "El núvol Guilla", amb la participació d'infants col·laboradors que entraven dins la màgia dels contes caldersians.

El 16 de setembre de 1978, la companyia Dagoll Dagom, basada en textos de Pere Calders i amb música i cançons de Jaume Sisa va estrenar "Antaviana" al teatre Villaroel. Fou un èxit que va contribuir a difondre l'obra de Pere Calders, tot i que ell després de l'estrena va tractar de desanimar a la companyia dient-los que pleguessin perquè s'arruïnarien.

A Llançà, amb la llengua, el paisatge, la gent, "se sentia com a casa", deia Diana Coromines; no deixava d'escriure quan venia a Llançà, quan escrivia al diari "Avui", des de l'Ajuntament li oferiren el fax perquè enviara els seus articles... Les seves cendres i les de la meva àvia Rosa Artis, reposen al monòlit de Fita al Port de Llançà, una escultura que recull l'univers de Calders, les cendres, els somnis, la troballa insòlita i inesperada, l'arrelament ferm a la terra, perquè es pot tocar i veure cada dia, a la vora de la mar i també el món dels somnis a la part de dalt, fets de material més fràgil, de cristalls. Una estranya "piràmide" triangular. Van passar un vídeo de Calders en família a Llançà, a la platja de la Farella, el 1987, va haver-hi un incendi, el homes de la família se n'anaren a ajudar a apagar el foc que s'havia declarat a tocar i el deixaven com a responsable de casa, Calders es va preguntar, inquiet, si creien que era una bona idea deixar-lo a ell sol amb les quatre dones, si arriba el foc fins ací, les podré salvar a totes?

Al vespre, amb un sol torrador, ens aplegàrem al Port de Llançà i infants amb entorxes, la flama de la llengua del Canigó, els castellers els Vailets de l'Empordà, els Tambors del Cap de Creus, les pubilles de Llançà, les autoritats municipals, la gent del Correllengua, entre els quals, Jaume Marfany, Jordi Esteban (que havia treballat a l'ensenyament amb Alfonso Carlos Comín i Ignasi Riera i fa classes de conversa en català als barris perifèrics de l'àrea metropolitana de Barcelona), el batlle de Llançà va remarcar els trets més importants

de Calders, d'entre els quals el surrealisme per escapar de l'època més fosca del franquisme, des de l'humor i la calor, va proposar el premi Calders per incitar la literatura, l'orquestra Els Palanca, tots plegats férem una ofrena de flors davant el monòlit.

Els Palanca van fer un concert molt divertit fet de lectures de contes, de música i de cançons amb lletra de Calders, la Coral Palandriu va cantar "*Mareta, mareta*" de Rafael Talens, una cançó valenciana que les meves filles han cantat des de petites quan anàven a l'escola La Masia o a l'escola bressol de Benimaclet, de Lluís Llach sobre el poema de Josep Maria de Sagarra cantaren "*Vinyes verdes, vora el mar*"; de Martí i Pol, "*Collarets de llum*"; i "*L'Empordà*" (La Sirena i el Pastor) de Joan Maragall. I es va fer lectura del Manifest del Correllengua de Jordi Cuixart, escrit des de la presó de Soto del Real, 2 de maig de 2019, on declara que lluitar per la llibertat és el més bonic que hi ha a la vida, remarca l'amor a la vida i a la tendresa i fa una crida a persistir plens de coratge i de dignitat perquè els drets, com la llibertat, no es pidolen, es defensen i s'exerceixen... Vam cridar llibertat diverses vegades i ens anàrem a casa, comentant amb Roger Espanyol, saxofonista d'Els Palanca, la Rosa, la filla de Calders i la Diana, les absurdes, incomprensibles i inútils baralles partidistes i de poltrones dels partits... I es repetia allò de "*només el poble salva al poble*"... Quan en la conversa es va concloure que "*tots els partits eren iguals*", vaig protestar lleugerament dient que em semblava que no podíem dir això, com demanant excuses... És veritat que, sovint, tots els partits fan coses intel·ligibles, semblen com els camins dels déus, inescrutables.

I enmig d'unes escenes "*solemnes*" a la manera de Pere Calders (un oxímoron), amb un punt d'escenari de Berlanga o Gila passat per l'Empordà, vora el mar, amb pubilles vestides de "*falleres*" (va dir una veu, "*són falleres!*"), amb vels negres i vestits llargs, enmig d'un sol infernal de les calderes de Pere Boter, jo pensava, amb Calders, amb dolor a les barres, escoltant alguns textos llegits pels Palanca (nom d'un resistent als Pirineus que es va negar a vendre les seves terres perquè destruïren el paisatge pirinenc), que sobretot ens salva la gràcia del sentit de l'humor, per prendre's la vida sense el costat tràgic, amb els punts 'd'escepticisme' escaients i si pot ser posant les rialles convenients que ens aixoplugui la sal de la terra. Roger deia que volia asseure's i escriure una crida a la 'coherència' dels partits polítics amb l'1 d'octubre del 2017, per estar a l'alçada de les circumstàncies, amb ferits, presos, exiliats i una repressió brutal per banda de l'Estat. En el cim dels despropòsits, li buiden un ull amb una pilota de goma prohibida pels parlament de Catalunya i l'acusen, falsament, d'atemptat a l'autoritat... L'advertia que no esperés res de la "*justícia*". Malgrat les penes, la lectura d'un conte de la subtil invasió, quan clissa un "*japonés*" dissimulat que parlava en català i "*fins i tot duia un escut del Futbol de Club Barcelona a la solapa*", posa al descobert un munt de repertoris dels prejudicis de la província humana, les malalties, les inventives, les invectives, les projeccions, l'astúcia, la simulació, les dè-

ries, la perversitat, les aprensions, els capficaments, els detalls del 'sospitós' o suspecte de ser tractar 'diferenciadorament' (japonés, espanyol o català tant fa), els relats que es generen estirant del fil creatiu més enllà de qualsevol dada i evidència contrastada, travessant les fronteres de la 'realitat' de moltes maneres: "*I d'on has tret que és japonés? Em preguntà ella./ Vaig riure, potser no de bona gana, compadint la seva innocència./ -Els conec d'una hora lluny... -vaig contestar-li./ Que vols dir que n'has vist gaires?/ -No però els clisso de seguida!/ -T'ho ha dit ell que era japonès? Ni una sola vegada. Són astuts.../ T'ho ha dit algú?/ Ningú no m'ha dit res, ni falta que em fa. Tinc l'instint esmoladíssim./ Ens vam barallar. Sempre em burxa dient-me que sóc malpensat i que qualsevol dia tindrà un disgust dels grossos. Com si no em conegués prou! Sembla que es complagui a no raonar i és d'una candidesa increïble./ Aquella nit vaig dormir poc i malament. No em podia treure el japonès del cap. Perquè mentre es presentin com són, amb la rialleta, les reverències i aquella mirada de través, hi haurà manera de defensar-se. Així ho espero! Però si comencen a venir amb tanta de simulació i d'aparat ful, donaran molta feina*"... Quan més tractàvem de reprimir les rialles, més fort sortien.

Perquè els texts de Calders són un festí constant que provoca un convit de rialles, d'ironia, sarcasme i d'intel·ligència. En un relat el "*protagonista*" li conta les sospites d'infidelitat de la seva parella a un company de feina i les diverses maneres de prendre-s'ho, com un entomòleg de les passions, les imaginacions i derivacions humanes. Recorreguts vitals plens d'humor i d'atzar, que en la literatura nord-americana actual ha posat en circulació internacional Paul Auster amb un tarannà menys divertit i més circumspecte.

P.S.

D'entre els microcontes de Calders, a l'estil d'Augusto Monterroso, que va escriure un dels relats més curts de la literatura: "*Cuando despertó, el dinosaurio estaba allí*", hi ha, entre d'altres, "*Obsecació*": "*Entre anar al cel o quedar-se a casa, va preferir això darrer, a desgrat del poder de la propaganda contrària, i del fet que a casa seva hi havia goteres i moltes i molt variades privacions*"; "*Val més no tocar-ho*": "*Es va realitzar. Al final, després de grans esforços i sacrificis, ho va aconseguir. I el que són les coses: es veu que no valia la pena, perquè tothom coincidir a dir-li que estava molt millor en la seva etapa de projecte*"; "*Història castrense*": "*Si els hagués manat de saltar per la finestra, ho haurien fet gairebé amb alegria, perquè hi confiaven cegament./ Fins que un dia els ordenà que saltessin per la finestra, i aleshores desertaren tots, perquè un home que disposa coses així no és de fiar*"; Copyright: "*Algú m'ha fet a mi i he estat venut. Mai no he pogut saber qui ha cobrat els drets ni si he estat un bon o un mal negoci*". I per últim, "*Qüestions de tràmit*": "*Van dir al reu que tenia el dret d'una última voluntat, però ell respongué que passava, perquè no s'entendrien pas*". Incitacions meditatives i rialleres per veure la vida des del costat insòlit. Per fer de la necessitat i el sofriment, rialla, que ens alliberi de les penes. ■

POMPA i CIRCUMSTÀNCIA

Enric Roca

De la mort no n'havíem sentit a parlar o sí, de passada, quan els adults parlaven d'algú, generalment gran que havia deixat el món dels vius.

La dama de la dalla no havia aparegut encara a les nostres vides i només passava de puntetes per les nostres converses.

Quan jugàvem a futbol a la plaça del mercat, de tant en tant, el partit era interromput pel pas d'u-

na comitiva particular. Els primers en passar eren tres escolans. El del mig, normalment el més alt portava un Sant Crist de grandària mitjana. Els seguia el capellà, amb posat seriós i solemne. El cotxe fúnebre era el següent de la fila, anant molt poc a poc, amb la primera marxa i mirant de no fer massa estrebades. Després venia el seguici, una quantitat de persones més o menys nombrosa depenent de la importància del finat. Els primers eren els familiars, compungits. Si hi ha havia la vídua solia anar amb el vestit negre i una mantellina al cap. Els familiars directes l'acompanyaven, alguns amb braçalet en senyal de dol. Si la comitiva era llarga els homes de les files del darrera parlaven entre ells, en veu baixa per no destorbar la solemnitat de l'acte.

La processó passava carrer avall fins la cruïlla de Correus i llavors enfilava el carrer Font del Moro camí del cementiri. Fins que les darreres columnes del dol no havien passat pel davant no repreníem el nostre partit. Era un temps mort en el qual ens miràvem amb respecte aquella exhibició de dolor, pompa i circumstància. Alguns miraven fixament el cotxe fúnebre intentat esbrinar alguna cosa d'aquell misteri insondable que en la tendresa de la nostra existència demanava un instant fugisser en el nostre pensament.

Era un espectacle pintoresc, no el de la mort en sí, no el dels trasllat pur i simple de les despulles del traspasat si no aquella exhibició impúdica de signes externs de dol, aquella llarga tirallonga de gent que feia acte de presència perquè tocava, perquè no tenia més remei o per quedar bé. ■

Rail sider
Mediterráneo

Terminal ADIF Mercaderies

17497 Portbou (Girona)

Telèfon (00-34) 972 390 404 Fax (00-34) 972 390 482

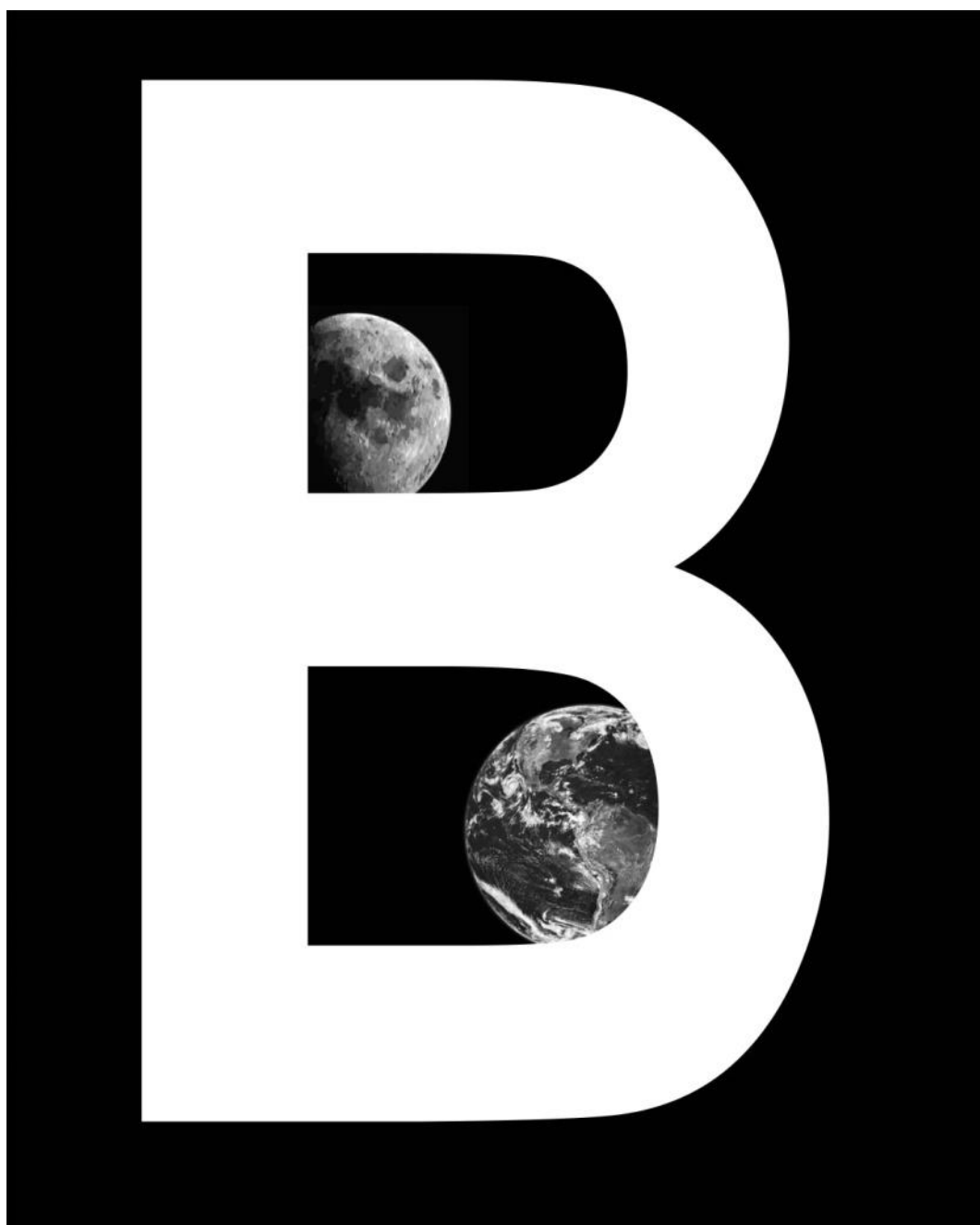

P OESIA

NIT I DIA

Agustí Calvo

CALAIX DE SASTRE

UN SENADOR FRANCÈS AVISA QUE PERILLA LA PROTECCIÓ DESL DRETS HUMANS A EUROPA

El senador nord català François Calvet, artífex d'un manifest a favor dels presos polítics catalans que van signar 41 senadors francesos i que va aixecar polseguera a l'Estat veí, va alertar el passat 1 de juliol des de Barcelona que l'arrel del conflicte català és el fet que la Convenció Europea dels Drets Humans hagi saltat pels aires per culpa d'Espanya. "Creiem que la Convenció [Europea] dels drets humans de 1950 que França va signar i Espanya va adoptar l'any 1979 no s'està aplicant en aquest procés polític", ha advertit Calvet després d'una reunió d'ell i cinc alcaldes nord catalans amb el conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència, Alfred Bosch.

Calvet va reivindicar que el conflicte és un "un afer europeu" i que "cal una reacció" de les institucions europees davant el risc que l'exemple espanyol pugui obrir la porta a arbitrarietats semblants "dins de cada país" de la unió. "El dret ha de ser aplicat de seguida —ha insistit Calvet—, per això vam fer la unió Europea, per la pau i la defensa dels drets humans; si comencem a fallar aquí això no pot ser".

El senador francès va reiterar que tant ell com la dele-

gació d'alcaldes nord-catalans que l'acompanyaven reclamen la llibertat dels presos polítics i que tant Carles Puigdemont com Toni Comín puguin entrar al Parlament Europeu per prendre possessió dels seus escons. Calvet ha posat de manifest que a França no cal que un eurodiputat quan surt escollit passi per París: "Va directament a Estrasbrug, entra al Parlament i té el seus drets, si no és condemnat, la presumpció d'innocència ha de ser aplicada a tots".

En la mateixa línia, Bosch va defensar que les institucions europees no es poden espolsar el conflicte català parapetades darrere d'excuses administratives d'algun estat membre. "Està molt clar que el president Tajani, remetent aquest qüestió a un estat membre, no ha fet el possible perquè siguem més europeus", ha lamentat el conseller. Bosch ha defensat que el Parlament Europeu sigui "autènticament sobirà" i que les institucions europees "respectin els drets de les ciutadanes i ciutadans europeus" de manera que "les consideracions burocràtiques d'un estat no estiguin per damunt de dos milions de vots". ■

LA COSTA BRAVA, EL TREN, EL CIUTADÀ I EL TURISME

Transcrivim la nota de premsa de la Plataforma Defensem el Tren de l'Empordà del passat 8 de maig:

A la Costa Brava en particular i a tot Catalunya en general existeix, avui en dia, un ampli consens que ve a dir que cal millorar (més qualitat i potser menys quantitat), desestacionalitzar i fer molt més sostenible aquesta "riquesa comuna" anomenada turisme. El problema de fons és com es fa això a la pràctica, com s'executa tot plegat.

Doncs bé, considerem que, especialment a la Costa Brava, amb molta més voluntat política i ciutadana, - amb un ampli consens i treball previ en què haurien de ser presents els ajuntaments, els consells comarcals (especialment els de l'Alt Empordà, el Baix Empordà, el Gironès i la Selva), la Diputació de Girona, el Govern català, el Govern espanyol, les associacions d'usuaris i de defensa del ferrocarril convencional, els sindicats, les organitzacions empresarials i les associacions de comerciants- el tren convencional de les línies R11 i RG1 està destinat a jugar un paper molt més destacat que es podria resumir en sis punts bàsics.

1. Consolidar, augmentar i millorar les interconnexions ferroviàries entre Portbou-Cervera de la Marenda (a

partir d'una plena comunicació entre els càrrecs polítics i administratius del Nord i el Sud del Pirineus).

2. Millora integral de la intermodalitat de les estacions d'enllaç, com són (haurien de ser), en el tram entre Maçanet de la Selva i Portbou/Cervera de la Marenda: Llançà, Vilajuïga, Camallera, Flaçà, Caldes de Malavella i Blanes.

3. Política de tarifes i preus més justa, realista i ambiciosa. No és possible que la tarifa mínima costi 2 euros; és una veritable aberració que per exemple un bitllet d'anada i tornada entre Vilajuïga i Figueres costi 4 euros. Incentivar i publicitar molt més els diversos abonaments com per exemple el Bono 10, l'abonament mensual o l'abonament trimestral; preus més reduïts per als col·lectius precaris, en línia de com es fa actualment amb els jubilats i l'anomenada targeta daurada.

4. Millora general del manteniment de la infraestructura, sobretot de la via i la catenària.

5. Dotar totes les estacions de WIFI gratuït i millorar la informació en les dues llengües oficials de Catalunya i en diverses llengües estrangeres -especialment en anglès i francès- al ciutadà i al turista en general.

6. Què les ciutats de Figueres i Girona "tinguin" un paper molt més proactiu en relació amb el turisme, la mobilitat sostenible i el tren convencional. ■

MULLA'T PER L'ESCLEROSI MÚLTIPLE

Enguany la parada de Mulla't ens ha ofert tota una sèrie de complements per aquest estiu per tal de recollir fons per a l'esclerosi múltiple.

Tots els fons del Mulla't es destinen a lluitar contra aquesta malaltia, neurodegenerativa i sense cura, també coneguda com la malaltia de les mil cares.

L'esclerosi múltiple afecta de manera diferent cada persona i molts dels seus símptomes, com la fatiga o el dolors, són invisibles.

La Fundació Esclerosi Múltiple treballa per aturar l'impacte de la malaltia a les persones i al seu entorn. ■

XX

CURS DE MÚSICA DE PORTBOU

Un any més va tenir lloc al nostre poble, entre els dies 30 de juny i 7 de juliol, el XX Curs de Música organitzat per la Coral Mixta de Portbou.

Com cada any una dotzena d'alumnes procedents de tot Catalunya, van compartir amb els professors l'experiència de la música, el seu ensenyament i l'amistat entre ells.

Les classes es feien a l'escola Sant Jaume de Portbou i el concert final tingué lloc l'últim dia a l'església de Santa Maria on els alumnes demostraren l'aprenentatge adquirit, oferint peces musicals individuals i de càmera.

La Coral Mixta de Portbou ofereix durant una setmana, i ja n'és la edició número vint, una experiència de música clàssica oberta a nois i noies de tot Catalunya dins un marc inoblidable que acull de forma natural el nostre encisador poble. ■

CRÒNICA DEL VIATGE

AL PARLAMENT D'ESTRASBURG **Sal·lus Herrero**

El dilluns l'1 de juliol passat, sortia un autocar des de l'oficina de turisme de Llançà per anar a Estrasburg i exigir la validesa dels nostres vots a les darreres eleccions europees, quan vam votar per la llista del MHP Carles Puigdemont, Toni Comín i Clara Ponsatí o per la llista d'Oriol Junqueras i Diana Riba. No és gens còmode fer més de mil dos-cents quilòmetres d'anada i altres igual de tornada per arribar "davant" el Parlament europeu de la UE, d'Estrasburg a exigir l'evidència política i jurídica perquè es respectin els resultats electorals de les urnes, el que hem votat, sense alterar els resultats electorals, com s'ha posat de moda últimament a l'Estat espanyol, governi el PP o el PSOE.

Perquè davant d'un Estat espanyol amb residus franquistes i normatives de l'antic règim, juramentat la bandera, la Constitució o agenollar-se un milió de vegades davant la sagrada unitat d'Espanya, és necessari protestar, democràticament, per la vulneració de drets i exigir respecte i reconeixement a un poble català oprimat per banda d'un estat que reproduïx residus franquistes d'anul·lació i eliminació de la dissidència política via aplicació del codi penal davant conflictes polítics. Si el Parlament de la UE no recull el clam dels milers de catalànica gent que va aplegar-se al darrere del Parlament, on havien pactat els organitzadors i els directius del parlament d'Estrasburg que volien ubicar-nos en "el pati del darrere" per invisibilitzar-nos de la població d'Estrasburg i dels eurodiputats de la UE, caldria posar en qüestió una construcció europea feta amb material d'enderroc.

Al meu parer, la concentració al parlament d'Estrasburg s'hauria d'haver fet a la part de davant i inclús s'hauria d'haver fet una crida conjunta per traslladar la concentració al centre històric per visibilitzar més i millor les protestes per la vulneració dels drets polítics dels eurodiputats Puigdemont, Comín i Junqueras.

Després de viatjar tota la nit, vam arribar abans de les 9 del matí i ens aplegàrem a la part del darrere, on hi havia un escenari i diverses pantalles per transmetre imatges i so, encara que concretament a la pantalla que em va tocar fallava el so i la imatge. Hi havia molts efectius de la policia francesa i ens posaren ben lluny de la porta del Parlament de la UE, segurament, perquè temien que, com a Hong-Kong trencàrem les portes i entràrem al Parlament, a dins, a la força, cosa que a ningú li va passar pel cap. Aquests nombrosos efectius de policia francesa i altres policies espanyols camuflats segurament pretenien detenir Carles Puigdemont i Toni Comín només posaren els peus a l'Estat francès. Hi havia molta gent, la policia francesa va dir deu mil, però em sembla que érem molts més, moltes banderes independentistes i cartells on posava per a què servien els nostres vots si els llançaven a la papepera i s'interrogava "Quo vadis UE?" (On vas Europa?), Escolta Europa i altres escrits demanant que ens ajuden a alliberar-nos d'un estat opressor i d'una UE que sembla que mira cap a un altre costat, com davant el drama dels immigrants.

El 2 de juliol, a Vilaweb, Josep Casullera a l'article "Això no s'ho poden creure: el veto als catalans sorprèn i incomoda a Estrasburg" ho explicava adequadament:

La primera vegada que en aquesta nova legislatura de cinc anys que s'ha denunciat la vulneració de drets d'eurodiputats. "L'irlandès del Sinn Féin Matt Carthy ha demanat la paraula al president del Parlament sortint, Antonio Tajani, que ja el veia venir, i l'anava avisant que no podia parlar de res que no tingués a veure amb el sistema d'elecció del nou president de la cambra. Aquest eurodiputat, nascut a Birmingham el 1977, crescut a Irlanda i polititzat durant els anys del conflicte al Nord, colpit per les vagues de fam de Bobby Sands i més activistes irlandesos, ha pronunciat unes paraules directes i contundents. Una fotografia de Puigdemont l'acompanyava, al costat. No gaire lluny, en un altre escó, Diana Riba tenia al costat una fotografia d'Oriol Junqueras. A l'exterior, ja feia més: cosa de dues hores que s'aplegaven milers de catalans per protestar contra això que Matt Carthy denunciava davant Tajani.

'Voldria felicitar tots els eurodiputats que són avui aquí, però n'hi ha tres que no poden entrar, tres representants del poble català no poden ser aquí', ha començat dient. Els seus companys de grup l'aplaudien quan ha pujat el to de la declaració: 'Aquesta cambra ha de lluitar per la democràcia, pels drets humans. Si no, la credibilitat d'aquesta cambra es veurà soscavada. President, faci una declaració avui en nom d'aquests diputats electes i reforci d'aquesta manera la democràcia i els drets humans a Europa.' Tajani ha fet com si sentís ploure, i ha continuat els tràmits de la sessió, de preparació de la votació del nou parlament, que es farà demà. Silenci de Tajani. I silenci de molts altres diputats. Aplaudiments, en canvi, de tot un sector de l'hemicicle ocupat pels més de setanta eurodiputats dels Verds-

Aliança Lliure Europea i pels de l'Esquerra Unitària Europea, de la qual forma part el Sinn Féin de Carthy". També hi ha l'EH Bildu de Pernando Barrena, que explicava a VilaWeb en els passadissos de l'eurocambra: 'La gent no s'ho pot creure. Jo parlo amb més eurodiputats i no s'ho poden creure. Però en aquesta qüestió —com en el passat també vèiem coses que tenien a veure amb accions repressives o fins i tot contra el dret de l'Estat espanyol en el cas basc— la gent a títol individual es posa les mans al cap. Aquí els grans grups polítics del parlament no mouran ni un dit en això, perquè estan condicionats per la presència del PP espanyol al grup popular o pel PSOE en els socialdemòcrates. I aquí, al Parlament, la solidaritat específica dels grups només la veurem a l'Esquerra Europea i a l'ALE. En els altres grups, de tu a tu sí que trobes solidaritat i suport, però no serà mai de caràcter polític, perquè el grup devora aquestes posicions democràtiques en favor d'interessos d'estat.'

L'eurodiputat basc alertava: 'Els diputats d'aquí que veuen això com una cosa exòtica no s'adonen que es disparen un tret al peu, perquè això pot implicar un precedent gravíssim. Perquè hi ha partits autoritaris amb posicions pròximes als governs d'estats membres de la UE, i si ara es posa de moda això que Espanya comença a fer de vetar càrrecs electes, es podran acabar vetant grups dissidents, crítics o representants de minories en qualsevol altra part d'Europa. És possible que Espanya doni ara mateix unes idees d'actuació a grups d'ultradreta.' Carthy s'expressava també així en aquesta entrevista a VilaWeb: 'Si a Espanya li és permès de fer això, què impedirà que un altre país imposi unes altres normes per impedir a uns altres eurodipu-

tats que no els agradin d'ocupar els seus escons? Qui ha de decidir qui s'asseu al Parlament Europeu són els votants, la gent, i al poble de Catalunya li ha estat prohibit aquest dret.'

Hi hem parlat una estona més tard, quan, acabada la breu sessió al Parlament Europeu, ha participat — juntament amb una vintena més d'eurodiputats danesos, grecs, portuguesos, flamencs, letons, eslovens, bascs, escocesos, francesos, alemanys— en l'acte multitudinari convocat pel Consell per la República i al qual han donat suport nombroses entitats de la societat civil i partits independentistes. Carthy ha estat el més aplaudit, perquè ha traslladat a la gent aplegada al pont Joseph Bech l'entusiasme, la força i l'optimisme que havia insinuat davant Tajani. Ha alçat la veu amb una força i una loquacitat pròpies de parlamentaris i oradors polítics brillants. 'Avui el cel brilla sobre Estrasburg, però hi ha un núvol fosc que plana sobre el Parlament Europeu', ha exclamat. 'La gent de Catalunya demana llibertat i autodeterminació, i si us manteniu units i fermes no us podran vèncer. Catalunya serà lliure'.

Els manifestants, que han vingut de tots els racons del país, amb cotxes particulars, autocars organitzats (quasi un centenar) i avions, demanaven una altra vegada la unitat dels partits, perquè aquesta força mobilitzadora de l'independentisme que s'ha tornat a demostrar tingui una traducció política. Feia dies que omplien els carrers d'Estrasburg, empesos en bona part per una expectativa que no s'ha complert. Perquè ni Carles Puigdemont ni Toni Comín no han pogut entrar al Parlament Europeu, i ni tan sols a la ciutat, pel gran perill que fossin detinguts per policies espanyols en virtut d'un conveni entre França i Espanya del 2002 pel retorn a sengles estats de persones reclamades per una de les parts. Tots dos s'han arribat a Kehl, a l'altra banda del Rin, en territori alemany. I han valorat, juntament amb Gonzalo Boye, la possibilitat de travessar el riu i atansar-se al Parlament Europeu. Finalment han cregut que era més prudent de no fer-ho. Boye sí que ha anat fins a Estrasburg, per explicar la situació als manifestants.

La galleda d'aigua freda va arribar ahir al vespre, amb la decisió del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de no concedir a Puigdemont i Comín les mesures preventives que demanaven per assistir a la sessió inaugural del nou parlament a Estrasburg. Però entre els manifestants hi havia una convicció més gran, que era la de denunciar que no es poden liquidar més de dos milions de vots en unes eleccions europees i la voluntat de fer sentir la veu de l'independentisme al cor de la UE. I així ha estat. L'expectació mediàtica internacional ha desbordat els organitzadors. Dels setanta periodistes acreditats els dies previs per a cobrir l'acte (deu dels quals eren de fora de l'Estat espanyol), al matí n'han anat venint de nous, més d'un centenar, la meitat dels quals de mitjans que no eren ni catalans ni espanyols. Molts cobrien l'obertura de la legislatura europea, i han topat amb una manifestació de catalans que és la més gran que es recorda davant del Parlament Europeu a Estrasburg.

Davant d'un sol que esberlava les pedres i els cranis, hem sentit com l'eurodiputada portuguesa del Bloc d'Es-

queria Marisa Matias deia: 'Per als portuguesos Catalunya té un significat molt important, perquè l'autodeterminació i la independència de Portugal es va deure a Catalunya el 1640. Vosaltres va pagar un preu perquè els portuguesos poguessin ser lliures i independents. Irònicament, l'opressor del 1640 era un Felipe, i encara continuem amb un Felipe.' I han sentit l'eurodiputat dels Verds Gérard Onesta, que ha criticat que no es permetés que Puigdemont, Junqueras i Comín fossin al Parlament Europeu, però que es deixés passar sense problemes representants electes 'que volen destruir Europa, perquè són racistes, xenòfobs, homòfobs, sexistes i que senzillament són aquí per destruir la democràcia'. I ha fet un recordatori sobre la simbologia del Rin, que és allà mateix passant per Estrasburg, vorejant pràcticament l'edifici del parlament, i que avui ha estat frontera per a Puigdemont i Comín, que no l'han pogut travessar per por de ser detinguts.

Aquesta és l'Europa a què Puigdemont i Comín no han pogut adreçar-se, directament, a aquella gentada, que tenien tan a prop físicament. Junqueras, a 1 200 quilòmetres, tancat en una presó; tant ell com Raül Romeva, ex-eurodiputat molt estimat tant a Estrasburg com a Brussel·les" s'han adreçat als manifestants per carta. El president i el conseller exiliats, per videoconferència. 'Sóc a escassos metres... hauríem de ser aquí. Perquè és el que va decidir més de dos milions de persones', ha dit Puigdemont, que ha demanat a qui sigui el nou president del Parlament Europeu que abandoni 'la deriva de la limitació democràtica' de Tajani. 'Perquè ara, ha reblat, 'sou a temps de demostrar que aquesta cambra representa tots els europeus'.

Enmig d'aquesta calor insuportable, vam veure i saludar a la família Falcó de Llançà, que havien anat en cotxe, a Josep Guia i a Vicent de València, a l'escriptora i il·lustradora Pilarín Bayés, li vaig recordar que feia poc al programa 3.24 de Xavier Graset s'havia interrogat en públic que des de l'Estat deien que havíem de respectar la Constitució, però la constitució ens respecta a nosaltres (la catalànica gent, valencians i mallorquins inclosos)?

Després dels parlaments marxàrem a refugiar-nos a un part que hi ha prop del parlament de la UE i més tard anàrem al bell centre històric d'Estrasburg i visitàrem la catedral d'Estrasburg que és una catedral amb una façana imponent, a l'interior, fa anys vaig llegir un text de Montserrat Roig sobre el retaule sobre la mort i el pas del temps, el vaig veure fa una vintena d'anys quan vaig anar al Parlament d'Estrasburg, però ara estava d'obres i no el vaig poder veure. La plaça de la catedral i els carrers del centre d'Estrasburg estava plena de catalana gent, joiosa, bevent, cantant "L'estaca", "Els segadors", "Diem no"... Per cert, vaig saludar a valenciana gent que va venir en un autocar des de València. Eren els primers dies d'estiu del mes de juliol, on la gent dels pobles del mar amunt tenen molt de treball, a pesar de tot, la gent va respondre i vam anar a defensar els nostres vots, perquè si no els defensem nosaltres (la catalànica gent), qui els defensarà? A les vuit del matí del dimecres tornàvem a Llançà. ■

M

ISSATGE DE LA FLAMA DEL CANIGÓ 2019

Fotografies J. Gubert

Aquest any 2019, és excepcional pel fet que són 25 anys de recorreguts de les Rutes de la Costa amb la Flama del Canigó i també per la terrible situació que viuen els nostres germans de Catalunya. Per això nosaltres, Nord Catalans ens sentim solidaris i divulguem el missatge de Carmen Forcadell, Presidenta del Parlament de Catalunya, redactat el maig de 2019 des de la presó d'Alcalà Meco.

“La flama és un crit de llibertat que simbolitza la unitat de la llengua catalana per sobre de les vicissituds històriques i de les fronteres polítiques. Una tradició, iniciada l'any 1955, que a partir de l'any 1966 ha esdevingut una bandera d'unitat i llibertat que agermana el nord i el sud de Catalunya i que, any rere any, ens arriba per renovar el nostre compromís amb la llengua i la cultura catalanes i estendre'la a tots els pobles i ciutats dels Països Catalans.

El foc és un element simbòlic present en les tradicions més arrelades i distintives de la cultura catalana des de temps immemorial. En la nostra tradició i costumari

les festes del foc han ocupat un lloc destacat, lligat a les nostres celebracions i present en els actes més importants arreu dels Països catalans.

Igual que la flama any rere any renova la unitat de la llengua catalana, nosaltres també any rere any renovem el nostre compromís amb la justícia, la pau i la llibertat. Que la flama ens il·lumini el camí, que esdevingui la nostra llum de futur i d'esperança, mantinguem-la sempre encesa com un símbol de democràcia, justícies i llibertat. Que sigui la flama la nostra bandera de cultura i llibertat.

Sortiu al carrer a rebre la flama, gaudiu de la vida i de la nostra festa de Sant Joan, la festa nacional dels Països Catalans i sàpigueu que, passi el que passi, ens retrobarem en llibertat.”

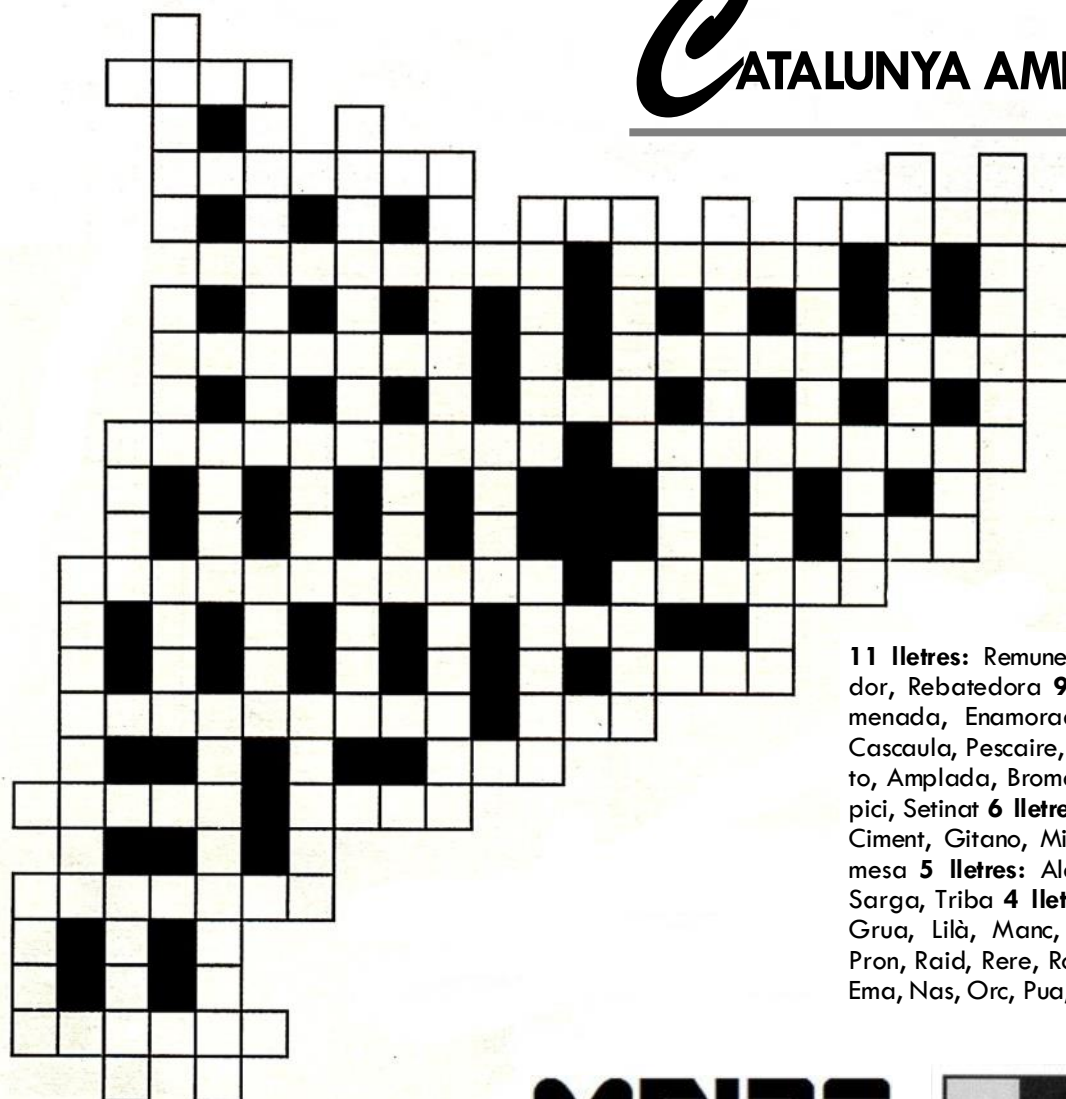
De Salses a Guardamar i de Fraga a Maó:
Visca la Flama del Canigó!
Visquin les fogueres de Sant Joan!
Visquin els Països Catalans!
I Visca Portbou! ■

*A*LGUNES IMATGES D'ESTIU...

PASSATEMPS

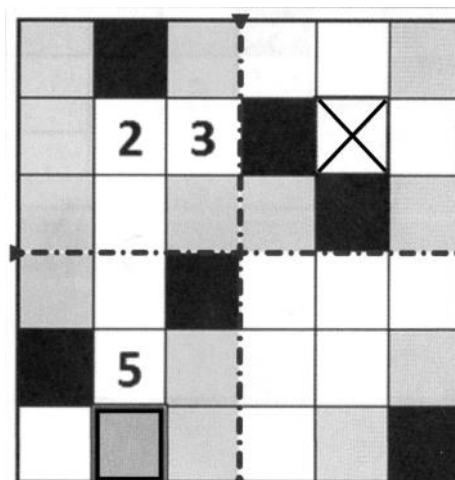
CATALUNYA AMB PARAULES (*)

Una vegada hàgiu traslladat totes les paraules als requadres corresponents us adonareu que n'hi ha una que no es pot col·locar. Quina és?

11 lletres: Remuneració **10 lletres:** Enamador, Rebatedora **9 lletres:** Abonadora, Anomenada, Enamorada, Macerador **8 lletres:** Cascaula, Pescaire, Reimposa **7 lletres:** Aguaito, Amplada, Bromera, Endropa, Pastora, Propici, Setinat **6 lletres:** Barana, Carrer, Càtode, Ciment, Gitano, Miopia, Negada, Palpís, Remesa **5 lletres:** Aleta, Ègida, Òpera, Ronda, Sarga, Triba **4 lletres:** Arte, Brau, Dida, Emir, Grua, Lilà, Manc, Nova, Nuar, Nuós, Pala, Pron, Raid, Rere, Robi Tupè **3 lletres:** Bor, Dic, Ema, Nas, Orc, Pua, Ria

MEIRO
Dani Strohecker

(*) Passatemps extret i publicat amb permís de la revista "l'Oci – la diversitat en passatemps –"
Podeu fer la subscripció trucant al tel. 609 63 51 90 o per carta a ASSOCIACIÓ CATALANA DE PASSATEMPS (A.C.A.P., S.C.)
Ctra. de Corts, 12 – 17834 Porqueres

INFORMACIÓ

SUMARI

Podeu enviar els vostres escrits a l'adreça Passeig de la Sardana 3, 2n. pis - 17497 Portbou, o bé al correu electrònic elfull@wanadoo.es, o al fax (00 34) 972 390 331, amb una llargada màxima de dos fulls DIN A4 a doble espai.

El Full sempre es reserva el dret de la publicació per raons temàtiques o d'extensió.

S'accepten pseudònims sempre i quan vagin acompanyats de nom i cognoms, núm. document d'identitat, adreça i telèfon de contacte.

El Full només respon de les seccions Editorial, Calaix de sastre, la Fotografia, Documents històrics i Records del passat. Els altres escrits i ninotalles són responsabilitat dels seus propis autors.

EL FULL

Publicació Catalana, Independent, Cultural i Gratuïta.

EDITA

Amics de Portbou

DOMICILI SOCIAL

Rambla de Catalunya 24
17497 Portbou - Catalunya

CONSELL EDITORIAL

Josep M Loste i Romero, Maria Juandó i Llimona, Fèlix Balanzó i Guerendiain, Jordi Banyeres i Barril i Joan Gubert i Macias

MAQUETACIÓ i FORMAT

Joan Gubert i Macias

Amb la col·laboració de

Ajuntament de Portbou

Diputació de Girona

SOLUCIONS

Catalunya amb paraules Setinat

MEIRO

3		4	2	1	5
4	2	3		5	1
5	4	1	3		2
2	1		5	4	3
	5	2	1	3	4
1	3	5	4	2	

NINOTALLA

2

EDITORIAL

L'ONU i les detencions arbitràries

3

EL PREGÓ

Pregó de Festa Major 2019

6

OPINIÓ

El Patapum al mar

8

L'angle mort de la construcció europea

10

Liberté, égalité, fraternité

11

Rutes del Jazz

12

Completament sota mínims

13

LLENGUA

Pere Calders, sempre

14

Pompa i circumstància

19

POESIA

Nit i dia

20

CALAIX DE SASTRE

21

PASSATEMPS EL FULL

Catalunya amb paraules

29

Meiro

29

SUMARI

30

RECORDS DEL PASSAT

31

NINOTALLA

32

R

ECORDS DEL PASSAT

Fotografia d'un sis de gener de la dècada dels cinquanta on podem observar el trasllat d'un dels taüts amb un dels cadàvers que es va estimbar amb el cotxe pel penya-segat del Claper, l'antic abocador d'escombraires de Portbou. Tingueren l'accident un matrimoni i un noi. Tots tres morts. L'única manera de treure els morts va ser per barca. ■

Passeig de la Sardana 11, 17497 Portbou (Girona)
Telèfon/Fax (00-34) 972 390 712
portdeportbou@telefonica.net

CONSORCI PORT DE PORTBOU

MINOTALLA

Joan Martin Rubio

Només un poble...

serveis editorials
disseny i comunicació gràfica
preimpressió i impressió
serveis de reproducció digital

m gràfiques montserrat

T. 972 500 344
www.grafiquesmontserrat.com

l'orientem